

ЈОВИЦА АЋИН

ИЗ СВЕТА ХАЛУЦИНАЦИЈА

Уснула девојка

Идући улицом острвског града на Медитерану, опазио сам девојку која је спавала на прагу једне од затворених продавница. Застао сам и загледао се у њу. Све ме је код ње опчињавало. Деловала је и невино и фатално. Прошао сам.

Али кад сам се, после десетак минута, враћао истом улицом, видео сам да је девојка и даље на истом месту, у истом положају, и још у сну. Нисам одолео него сам јој пришао и шутнуо је по испруженим ногама. Тргула се и погледала ме је разрогачено. У знак извињења позвао сам је да у оближњој таверни поједемо нешто заједно. Рачун сам платио последњим новцем који сам имао.

Тако је почело наше дружење које је потрајало све док, после седам-осам дана, нисам отишао из града. Пошто сам се био уселио у једну од пустих и прилично руинираних кућа, у којој сам намерио велики недавно купљени душек, позвао сам је да ми се придружи. Прихватила је без оклевања. Тако је почела наша краткотрајна љубав. Све време смо само јели хлеб, пили јефтино црвено вино, пушили цигарете које бисмо испросили и голи се рвали на душеку. Водили смо љубав као да ништа друго не постоји на свету осим нас.

Из града сам отишао, јер ме је полиција отерала. Моја девојка је избегла да буде ухваћена. Отишао сам, стопирајући, у село на крајњем врху острва. Малаксао, заспао сам код улаза у тамошњу пекару. Онда ме је средовечан човек пробудио ударцем ногом. Позвао ме је у сеоску таверну да нешто поједем, јер сам изгледао, рекао је, као да само што нисам издахнуо. Пошто нисам имао другог избора, прихватио сам његов позив. Тад сам се сетио своје

девојке из града и помислио да је љубав међу бескућницима немогућа. Али њен привид је већ довољан да верујем у њу.

Демонско лежање

Био сам у њосејши код сѣтаријеџ ѣријатиѣља. Ицијас ља је ухваишио у менџеле, од крсиа до сѣојала, ни да мрдне. Пишиам ља бојажљиво како је. А он ми каже:

С обзиром на моје већ десетодневно лежање, ваљда је природно да ми лежање прелази у опсесију. Изгледа ми безмало као слика деобне линије између пропадања и опстанка.

Сећам се, међутим, давног догађаја из времена кад сам први пут путовао у свет. Било ми је то, верујем, једно од првих већих путовања.

Укрцао сам се у воз. У њему је било мноштво путника. Пртљаг нам је сваки час падао на главу. Гледао сам кроз прозор пределе како промичу. Дан и ноћ путовања ме је згромило. Изишавши на једну од станица града светлости у који сам доспео, пожелео сам да се сместа пружим и барем мало одспававши живнем. Била је субота ујутро. Одједном сам се суочио с невољом. Памтим тај осећај апсолутне напуштености. Новца нисам имао нити икаквих драгоцености, а пре понедељка нећу имати прилику да ми буде исплаћена добијена стипендија. Сав сможден од путовања, схватио сам да су преда мном још два дана и две ноћи које би требало да поднесем у граду у којем још никог нисам познавао.

Јутро једног од дана раног пролећа. Прохладно. Идем улицама, са својом торбом на леђима, а не знам куда идем. Можда сам могао у неко свратиште где би ми можда поверовали да ћу за два дана добити новац којим ћу моћи да им платим, али нисам се усуђивао да то покушам. Прешао сам реку. Прошао поред катедрале. Ходао једним булеваром, па другим, па трећим. Могао бих рећи да сам био обневидео од умора. Ипак, био сам млад и могао сам да издржим ко зна колико. Булевар је излазио на неки трг, с којег сам зашао у мању, покрајњу улицу. У тај мах сам осетио топлоту. Коракнуо сам уназад, и топлоте није било. Какво је то топло место, питао сам се. С њега сам коракнуо напред, и топлоте опет није било. То је то. Место које као да је мене чекало. Сместио сам се на топлом месту, ослонивши се уза зид. Одлучио сам да ту преноћим, на плочнику. Ту је била и решетка из које је струјао топао ваздух. Људи су пролазили поред мене, чак ме и не погледујући. Уснуо бих, па бих се тргнуо из сна. Ослушкивао сам гласове пролазника. Нисам разумевао њихов говор. Нико није хајао за мене. Тако ми је минула и ноћ. Иако сам се у недељу опет наскитао улицама, лежао

на клупама у парковима, увече сам се вратио на топло место. Одједном сам у полусну опазио да су нада мном застали девојка и младић. Разговарали су о мени. Судећи по језику, и они су били странци. Говорили су језиком који никад раније нисам чуо, али сам га лако разумевао. Кроз трепавице посматрао сам то двоје странаца, онако полубудан.

Видиш, изабрао је добро место за лежање, рекло је једно од њих двоје.

Да, ту је баш топло, иако можда нездраво, рекло је друго.

Свеједно, за њега је то као сунце. Греје га, а он сања.

То је заправо вентилација. Топао ваздух избија из подземља.

Па шта, важно је да је топло.

Тај топли ваздух није баш најчистији.

То му и добро дође, јер отрови из подземља делују успављујуће.

Тад сам одједном схватио о чему говоре. Потпуно сам се разбудило. Они су ми се насмејали, девојка је извадила новчаницу из торбице и спустила је поред мене. Схватио сам оно што ми до тада није падало на памет. Ето, кад сам из забити и нисам знао да у овом граду постоји град испод града, постоји подземље и подземна железница. Лежао сам на једном од њених вентилационих отвора, грејући се на њеним пакленим испарењима. Лежао сам на топлим отровима који су се из утробе земље дизали увис. Као да сам лежао на топлој пекарској пећи. То ме је и спасило. Тако сам преживео две хладне ноћи које би ме иначе сатрле. Лежао сам као што сад лежим, али онда као да сам лебдео на суштој топлоти.

Рекох му да измишља. Али он, не марећи за моје речи, још додаде:

Отуда кад год се затекнем тамо, узимам свеску и цртам бескућнике на париским улицама, који такође, као што сам и ја једном, ноћивају код вентилационих отвора метроа... Однедавно сам почео да их фотографишем. Платим им и неки цент за то што их узнемиравам у сну. Често су и са својим псима, којима пак додајем комадић куване шунке раније купљене баш за такву намену...

Сад поимам да је лежање у неку руку демонски положај.

Као да сам легао на руду самом ђаволу.

Хоћеш у рај? Умри на ногама.

На то сам загрлио пријатеља и рекао му да он никад неће умрети.

Дабоме, нећу, јер лежим, рекао је и насмејао се, а то значи да сам већ у паклу који се и састоји само од понављања и лежања.

Распамећени Трампазлин

Међу Зјалама извесни Трампазлин је одабрао једну којој ће поверити следећу историју:

Једном сам пио вињак и пиво. Био сам у мантилу шушкавцу из Трста. Такав се више не прави нити носи. Лист из свеске и синтетички материјал од којег је мантил био сачињен могли би се надметати ко је тањи и шуштавији. Пао сам посред неке баруштине у центру града. И остао сам обезнањен да лежим у тој води до јутра. Ако је и било неког ко је пролазио мимо мене или преко мене, нико ме није подигао. Затим сам бљувао свакојаку прљавштину из себе, у којој се истицала жутозелена боја. Отада нисам сав свој. Недостаје ми све што сам избацио из себе.

Зјала му је саосећајно климнула главом и рекла да је све њој природно, као и да се међу стварима које бисмо волели да заборавимо увек нађе нека која не жели нас да заборави. Трампазлин је био збуњен и остао је збуњен до данас.

Илегална активност

Трампазлин који је већ увелико губио на снази свој присуства у свету пренео ми је овај случај са Зјалом, један од многих, али и заклео ме је, стиравши од људске освете, да не откривам свој извор:

Зјала се укључила у покрет отпора. Режим се осилио и све границе у његовом тлачењу људи, отимању ионако сиротињског иметка у народу и прогањању и уклањању свих побуњених биле су изгубљене. Вође су тврдиле да их је сам Бог поставио за челнике. Напослетку се мука више није могла поднети. Нарочито су млађи донели одлуку да се одупру. И образовали су тајну мрежу за борбу против немилосрдног режима.

После извесног времена Зјала је добила задатак да на железничкој станици преузме омању кутију и пренесе је у предграђе, одакле је она требало да буде упућена, преко других курира, у брда и тамошња села. Речено јој је да кутија садржи експлозивни материјал, који ће несумњиво срушити власт.

На станици је у најбољем реду преузела опасни пакет. Нико није тражио да се легитимише. Ионако је изгледала невино, јер је у срцу била заиста рођена невиност. Али кад је већ била на домаку места где је требало кутију да преда следећем преносиоцу, из једне од мрачних улица на њу су насрнули непознати пробисвети и, уверени да је у пакету нешто драгоцене, претукли је, онесвестили и однели са собом благо за које је Зјала била под заклетвом задужена.

Сутрадан изјутра су дошла двојица горостаса по њу и, онако још окрвављену, поломљених ребара, у модрицама, одвели је у штаб покрета отпора. Тамо је била састављена комисија која је требало да испита њену одговорност. Кад је испричала шта се догодило, чланови комисије су саосећајно климали главом, али јасно су јој ставили до знања да задатак није извршила, те да је експлозивни материјал пао у руке власти која ће га искористити против несрећног народа. Једногласно је донесена пресуда. Изречена јој је казнена мера која ће бити спроведена без одлагања. Осуђена је на смрт.

Зјала се није бунила. Схватала је да је њена грешка изазвала несагледиве последице. Штавише, да је губитком кутије доведена у питање свеколика борбена активност покрета отпора. Режим је тако однео још једну победу над отпором. Горостаси који су је били привели, однели су је, пошто није била у стању да се осови на сопствене ноге, до оближњег шумарка. Тамо су је обесили о грану багрема, која је у тај мах закрцкала. После десетак минута, грана није издржала и, као под теретом навејаног снега, сломила се, а Зјала је пала на тле као даска. Један од горостаса рекао је другом да је то непобитан доказ да Зјалама заиста није место у покрету отпора. Чак и у хропцу изневеравају: не знају за шта да се ухвате. Напоследку, ништа од њих. Само су Зјале.

Што се комисије у улози ратног већа тиче, она је савршено добро била упућена у истинско стање кутије као главног доказа, а мртва Зјала никад неће сазнати да је та кутија коју је преузела и требало даље да је преда била празна. Никакав експлозивни материјал није постојао. Било је то опет само продавање Зјала.

Припреме за погреб

Зјала је одлучила да се благовремено побрине око свог погребца. Исписала је и разаслала позивнице, наглашавајући да ће то бити најсвечанији тренутак у њеном животу. Крај живота је као измишљен да буде свечаност без премца. Договорила се и око организације. Најпре је сматрала да је најбоље да она сама говори на свом последњем испраћају, а онда је схватила да јој је то јединствена прилика да ћути, јер ваља да најзад почне да се навикава на ћутање, утолико пре што ће од њене сахране па надаље ћутање у њеним устима морати да потраје вечност. Уз то је закључила да је заслужила да предахне. Доста је било приче с њене стране. Доста њеног блебетања. Доста дангубљења. Хајде убудуће да слуша шта други имају да кажу. Зна она да други немају ништа паметно да кажу, али ред је да и они добију прилику. Понекад је и изречена глупост драгоцена. Тек захваљујући изваљеним глупостима памет

засија. Али мени памет није потребна, помислила је Зјала. Имам је напретек. Уз то, никакве користи од неке памети.

Све у свему, Зјала се брижно и подробно побринула око целе ствари, растерећујући нас муке да сад мислимо још и о томе како да се опростимо од Зјале. Неће нам бити нимало лако, али кад она то већ тражи од нас, неће нам бити ни тешко. Проћи ће и тај тренутак, а затим ћемо га брзо заборавити, јер такав је ред: заборав је спасење.

Рођена сам грешком, прошапутала је Зјала пошто је све ваљано припремила, а сад нека грешка буде исправљена да се касније не би тврдило да је била непоправљива.

Лов на демоне

Током Некрштених дана и ноћи, између Божића и Богојављења, у балканским крајевима је отворен лов на демоне. Тад се међу Трампазлинама и Зјалама заподевају надметања ко ће више демона да улови. У тим такмичењима ипак постоји извесна деоба. Трампазлинске чете лове женске демоне, а чете Зјала мушке. Такмичења су истовремено индивидуална и чопорска.

Обичај да заједнички лове уведен је после извесног догађаја који је у јавности изазвао у исти мах смех и страх. Тада су Зјале и Трампазлини били у великом пријатељству. Није могао да прође дан, а да се не друже. У једној од тих прилика, састали су се две Зјале и три Трампазлина, па су отели своје суседе, мирну породицу која је живела од обделавања земље и гајења свиња и оваца. Чланове породице су везали и сместили на задња седишта два украдена аутомобила. У првим колима су били једна Зјала и један Трампазлин, а позади троје киднаповане деце. У другим колима друга Зјала и двојица Трампазлина, а родитељи деце, пошто су се сувише бунили и плакали, избачени су из аута и затворени у пртљажник. Док су бежали, налетели су на камион теретњак који је превозио товар свакојаких демона. Полиција се убрзо нашла на месту удеса. Нико није био теже повређен, али оно што је полицајце а затим и судију запрепастило јесте да су Зјале и Трампазлини били потпуно голи, свједно што се то дешавало усред циче зиме. Кад су наге отмичаре испитивали, испливало је да су они заправо бежали. Зашто? Па од смака света. Зашто су отели невинне људе? Па да би их спасли, јер армагедон се муњевито примицао. Питали су их зашто су голи. Па опасност коју са собом носи армагедон напосто је одувао сву одећу са њих. Јесу ли нешто пили или ушмркавали? Ништа. Пили су само чај од неке амазонске лијане коју су називали ајахуаска. Да ли су можда Јеховини сведоци? Нису. Ни-

су ни следбеници Харе Кришне, ни Мухамеда, ни Буда, ни Исуса Христа, чак ни Зороастра, ни Зоробабела, ни Митре, нити су покло-ници било којег другог знаног божанства или пасје вере. Напросто су Зјале и Трампазлини. Само толико је могло да буде нађено у судским документима о реченом догађају.

Иако лов на демоне води порекло од наведеног догађаја од пре пола века, није познато како је текао процес који је спрегао лов и надолазак армагедона. Можда чињеница да је теретњак, с којим су се аутомобили бегунаца пред крајем света сударили, превозио демоне о којима се у полицијском извештају каже да су била говеда.

Како год било, чак и пошто су ономад Зјале и Трампазлини заратили, они су готово ритуално наставили да изводе свој годишњи лов на демоне. Тако је било све до сада. Овај пут се нешто десило што би требало памтити док.

Нису ловили на коњима, нити су се испомагали ловачким псима чији би лавез могао да истера демоне на пустопољину на којој би онда лако били уочени и потом ухваћени у мреже кроз чија се окца не да провући ни најмања риба, ни глиста, ни црв. Ловачка част је налагала лов без икаквих средстава, без оружја било које врсте, без замки или ичега другог што би увећавало ловачку моћ. Укратко, ни Зјале ни Трампазлини нису смели да имају ма какву предност пред ловљеним демонима. Достојанство чистог лова морало је бити очувано. Зато тај лов и јесте смртоносна активност. Демони нису неки безопасни цветови, па је довољно само да их уберете и на вашој су милости. Не, нипошто, нисте те среће; они се опиру и нападају. Налик су немогућном у срцу могућног, сличе непостојећем усред веома опипљивог постојања. Тако је, демони су сва нестварна створења, чудовишна или не, а која су некако заузела место у стварности и скућила се на земљи, појављујући се на свету поглавито ноћу. Због њихове дивљачности, тешко је рачунати да ће се она приликом лова на њих понашати разумно и кад су опкољена и поражена признати да су поражена, кад су ухваћена покорити се као плен спреман и на припитомљавање да би преживео. Не, с њима је заиста немогуће договорити се нешто у том смислу. Зато је, на крају крајева, важило следеће стање ствари: плен никако није био склон ловцима, а ловци су увек били спремни да изразе љубав према плену или барем вољу за сарадњу с њим.

У једној од трампазлинских ловачких енциклопедија спомињу се уз

акрепе

[акреј – веома мршава створење, пола шкорпија, пола човек, дозлабога ружно, обожава да плаши људе, јер је на њих смртно уврећен што га не признају за свога]

и караконцуле

[*караконцула* – зла старица увек бесна, неодевена, косе прља-
ве и налик жици, из чељусту јој сјакте гвоздени зуби, нокти су јој
дуги и оштри, воли да јаше људе, децу млати буцом, па их после
изеде, жене изгребе и онда гурне у воду, прошле године уочена у
неготинским Пимницама и недавно виђена у Бајиној Башти где
је, скривена на стрехи изнад врата, увребала домаћина кад је изла-
зио у таму после вечере да растерети бешику, зајახала га и гонила
га у глуво доба по улицама, друму, уз и низ Тару, све док га није
смождала и оставила у недођији потпуно малаксалог у леденом
зноју и урину, тако да се затим месецима опорављао]

још и дрекавци или букавци

[*дрекавац или букавац* – налик је вампиру, али способан да
мења своје обличје и често се јавља у лику пса који се креће као
двоножац или као дугоного и дуговрато биће с мачјом главом,
понекад му је тело вретенасто у пругасто, понекад има само једну
ногу и фењерасте очи, уме и да лети, и сав кожун му је зарастао
у дугу длаку по којој гази, јер не може друкчије, па због тога дре-
чи и зриче, мјауче и мекеће, крешти и јеца, укратко и по свему
очито грешна душа, чије се неподношљиво оглашавање чуло та-
корехи јуче из тршчара на обали Старог Бегеја],

бауци

[*баук* – хода неспретно, воли напуштене куће и рупчаге ода-
кле изненада насрће на жртву коју ће однети далеко, појести је
или оставити измрцварену и исисану, налик је медведи, али је сна-
жнији; није скоро виђен, мада је ономад један од косаца на Див-
чибарама, како тврди, у сумрак угледао једног баука који је бауљао
по стрњици и личио му на огромног паука],

водењаци, јауди, нави, кукурчице, некрштенци, гараконкви-
ни, а онда и сви који гостују на Балкану: акорокамуи, алдрованди,
очокочи, амали, амомонгои, амули, ацуле, гаурци и мочели, па
гамбо, даху, игуанодон, јерен, конгамато, култа, мухуру, који се
јављају у нашем свету само у једном једином примерку, али су у
стању да се налазе на више места одједном.

Зјале и Трампазлини су ове године изабрали овакву деобу по-
слова: прве да лове само акрепе, а други само караконцуле. Сматра-
ли су да та селекција, названа унакрсно спаривање, обећава макар
какав-такав успех у обезбеђивању повољнијих услова за еволуцију
живих организама на нашој планети. Што се самих принципа лова
тиче, они се нису мењали још од памтивека. Полазили су од следећег
поређења. Како се одржати на површини океана? То је немогућна
ствар, ако се океану опирете. Ипак, може бити могућна. Морате му
се предати. Пустити га да се насели у вама. То су схватили сурфери

и то су схватили сви бродоломници на чамцима и сплавовима, свеједно да ли су напослетку успели да се избеаве. Услов да преживите у океану јесте да му се предате, а онда више није важно да ли ћете и преживети. Тако је, у принципу, и с ловом на демоне. Ако их не искусите на својим плећима како вас шибају, забадају вам канце у стегно, гвоздене зубе у врат, те је чак пожељно и да их искусите у својој крви, будете њима опседнути, све дотле нећете бити припремљени за лов на њих, макар с минималном вероватноћом да једног или два уловите. Уз предавање плену, други принцип је одговарао на питање да ли да се лови с циљем или да се лови бесциљно. Да ли да ловци буду вођени жељом да улове или да на такву жељу потпуно забораве. Принцип је изискивао да лов буде нехотичан. Зато је увек текао опуштено, готово као да је већ окончан пре него што је и започео, па се ловачка дружина окупила око ватре и уз радосне покличе се гостила месиштем с ражња и многим опојним пићем. Ловити нехотично значило је не марити за то у којем ће се смеру нешто развијати, не упињати се око постизања циља, него напросто пустити да се ствари догађају онако како се догађају без ичијеј уплитања. Ловити је било само гледати и чудити се.

Укратко, лов је текао као подмазан. Није био бољи, али ни гори него што је био током свих ранијих сезона. А онда су се Зјале и Трампазлини у сутон, који ће у књигама потом бити прозван сутоном идола, суочили са акрепима и караконцулама, сатераним на пропланку оивиченом дивљим шипком, обраслем травуљином званом попино прасе, а који се на једном крају црвенео од разбокорених булки, док се на другом белео од расцветаних суноврата. Зјале и акрепи усред булки. Трампазлини и караконцуле усред суноврата. Та слика се заледила. Тајац. Свеколика природа је престала да дише. Затим прасак демонског смеха. Упркос свем предавању без остатка и врхунске нехотичности, ловци су наједаред схватили истину. Пред њима нису били прави демони него лажни. Демони су се, по свему судећи, већ уморни од тога да деценијама буду ловљени, досетили да створе своје лажњаке, а сами се у некој забити препустили ленчарењу и сањарењу. Лажњаци су замајавали Зјале и Трампазлине утолико лакше што овима ни на крај памети није било да демони немају ближих рођака од самих Зјала и Трампазлини, и то још од преисторијског дана кад су рибе научиле да ходају по копну и кад су сви, без остатка, тек почели да исцрпљују огромно поље могућнога. Схвативши да су суочени с лажњацима и да је лов постао неизрецива превара, Зјале и Трампазлини не само што су одустали од дуговеке традиције лова на демоне него су једногласно изгласали резолуцију да се више никад не упуштају ни у какве заједничке подухвате, без обзира на којим су принципима засновани.